

**UNA
ESCOLA
TROPICAL**

**PRODUCCIÓ ARTÍSTICA
I AUTONOMIA**

Programa d'estudis

13 i 14 de febrer

**Fes el
que hakis
de fer**

**Espais per a l'acció social.
D'allò social en l'art.**

Enmedio:

Ei! Escolta amb atenció, a Enmedio ens hem proposat un gran repte: plantar-li cara al Poder dins del possible (i si des de dins no ens surt, ho farem des de fora del possible, doncs). Sí, sabem que no és una tasca fàcil, però més difícil ens resulta continuar sotmesos als nostres propis desitjos dia i nit, més fatigant és seguir caminant sense rumb per aquesta carretera d'un sol sentit (el del consum) i més ardu és assumir la pena i resignar-se a la cadena perpètua de gestionar les nostres vides tot sols, sense suport, sense comunitat. Fins aquí hem arribat! [Stop] Quelcom del que has llegit fins ara té algun sentit per tu? Si la teva resposta és no, deixa-ho aquí mateix i posa't a llegir una altra cosa. Agraïrem enormement l'atenció que ens has brindat. Si, per contra, has connectat amb alguna cosa de les que hem escrit més amunt, si t'has vist reflexat en alguna d'aquestes línees, endavant! Encara tenim quelcom més per dir-te.

Per començar, el primer que farem és obrir un espai en el que podem posar en comú tot allò que ens desanima, els malestars de les nostres vides precàries i els desitjos insatisfets que ens produeix el capitalisme. Perquè els malestars i la insatisfacció? Doncs perquè tenim la intuïció de que darrera d'ells s'amaguen les claus per entendre de què estan fetes i com actuen les noves formes de dominació; tan sols des d'allà, des de la capacitat que tinguem per connectar socialment allò que ens fa sentir malament, podran sorgir, creiem, els nous modes d'intervenció col·lectiva. Repetim: és tan sols una intuïció, pot ser que no funcioni, pot ser que no serveixi de res, però ho volem provar, volem endinsar-nos allà i veure amb què ens trobem. Volem sortir de dubte. Si tu també sents curiositat, si vols passar a l'acció, si la teva vida necessita una saccejada, passa't aquest cap de setmana per l'Escola Tropical i fes el que hagis de fer. Comença el repte. Posa't Enmedio.

Yproductions:

Campi qui pugui! De manera más o menos sibilina, hemos visto cómo alunizaban en nuestras cabezas discursos basados en la lógica neoliberal; que no hay mayor democracia que la obtenida con el fomento de un "mercado libre", que si la competencia es el mayor estímulo para el desarrollo económico y social, que si somos agentes económicos por naturaleza, etc. Estos relatos forman un subsuelo de cemento armado que cuesta perforar y que incluso en plena crisis, siguen reproduciéndose. En este panorama, la retórica de la creatividad y del espíritu emprendedor se instala en esos mismos cimientos, y al parecer son nuestra capacidad crítica y nuestros propios deseos los que han de ponerse a trabajar para inaugurar un nuevo ciclo económico. La esfera de la producción cultural y artística se encuentra atravesada por estos entuertos ya que, al parecer, crea uno de los recursos que mayor consenso y riqueza puede generar en las metrópolis contemporáneas: la cultura. Se exige que artistas, productores culturales, agentes sociales, etc. "profesionalicen" su actividad a la que vez que son percibidos como laboratorios de experimentación -muy efectivos y muy baratos- que pueden crear nuevas subjetividades y formas de organizarse que lo arreglen todo sin cambiar nada. En este escenario, se hace complicado imaginar modelos de producción que nos permitan sobrevivir haciendo aquello que nos gusta (o divierte, o interesa, o nos realiza . . .) sin expoliar lo común o sin reproducir las mismas formas de gobierno y explotación que queremos denunciar. Parece que hablar de nuestro futuro profesional es plantear un ejercicio egoísta y ensimismado que poco tiene que ver con la construcción colectiva de un nuevo paradigma donde la redistribución de la riqueza sea una realidad. Pero correremos ese riesgo y, porque no, lo intentaremos una vez más. Con algo de suerte tal vez encontremos una manera de trabajar conjuntamente a largo plazo, intentando evitar ese otro régimen de acumulación (acumulación de talleres, charlas, conferencias..) al que tan acostumbrados estamos la gente que trabajamos en cultura. (www.ypsite.net)

Programa

Straddle3:

Col·lectiu dedicat a l'arquitectura construïda amb paraules, sons, bits, pedres o maons que vol fer un taller participatiu, una sessió de treball oberta amb la col·laboració dels i les participants per a continuar amb el projecte "arquitectures col·lectives", una xarxa de col·lectius que es va formar a partir d'una serie de contenidors habitables que en Santiago Cirugeda va oferir a l'any 2006. (www.straddle3.net)

Aída Sánchez de Serdio:

Representar un proceso colectivo y fugaz es como meter agua en un colador. Cualquier propuesta de darle forma supone limitar la transformación permanente y lo inasible de la experiencia. O, aún más peligroso, puede neutralizar su poder inicial de cuestionamiento y de transgresión. Al final siempre pinchamos una mariposa con un alfiler. Teniendo en cuenta que de lo que hagamos va a resultar una exposición, ¿cómo podemos mostrar la experiencia que ha tenido lugar aquí? ¿Cómo pueden otros reactivarla a partir de lo que mostramos? ¿Qué consecuencias políticas tiene la representación que escogemos?

DISSABTE 13

de 10.00 a 10.30h

Benvinguda i presentació a càrrec de Saladestar i Ateneu Candela.

de 10.30 a 14.00h (amb un descans de 11.30 a 12.00h)

Primera part del taller a càrrec d'Enmedio.

de 14.00 a 16.00h

"Un dinar tropical" a l'EspaiDOS.

(Àpat col·lectiu, cal portar alguna cosa compartible)

de 16.00 a 17.15h

Presentació i taller participatiu a càrrec de Straddle3 amb el Joan Escofet i el David Juárez.

de 17,30 a 18.45h

Intervenció de Yproductions amb el Rubén Martínez

de 19,00 a 20.15h

Intervenció de l'Aída Sánchez de Serdio

de 20,15 a 20.30h

Tancament del primer dia amb intenció de síntesis i reflexió.

DIUMENGE 14

de 10.00 a 13.00h

Seguiment de l'activitat del dissabte amb Enmedio.

Plantejament i projecció de l'exposició resultant del Taller.

de 13.00 a 14.00h

Síntesis i tancament del Taller. Propostes per expandir l'experiència, idees per a l'exposició i possibles projectes de desenvolupament.

UNA
ESCOLA
TROPICAL
PRODUCCIÓ ARTÍSTICA
I AUTONOMIA

Programa d'estudis

Aprendre, produir i compartir.

Punt de partida.

Un text construït en col·laboració per Ateneu Candela i Saladestar

El que molts han anomenat l'era digital per definir una part important de la nostra era, esdevé un territori altament complexe per a la comprensió dels processos econòmics, socials i culturals que en ella si donen, amb una clara i marcada dimensió global. Amb l'arribada mediàtica (i encara més real) de la crisi s'ha fet visible la cara més fosca d'una dinàmica que no es capaç de donar respostes efectives a les necessitats de la major part de les persones, agreujant encara més les desigualtats a tots els nivells.

És també en aquesta era que es planteja oberta i definitivament el conflicte per la propietat del coneixement i control dels seus canals de producció i distribució. L'accés a Internet permet un major accés a l'intercanvi, l'estímul de imaginació i creativitat i al desenvolupament de noves formes de comunicació. Tot això no s'explica sense una cooperació real entre milers de milions de persones que habiten la xarxa, un espai de coneixement comú. Però també és a través d'aquest mitjà que s'han descobert noves formes de negoci, noves formes de govern i noves formes d'explotació d'aquest domini públic, altament difosos però que estan generant noves economies (cas de les xarxes socials) Per una altre banda hi ha encara qui s'oposa a aquesta nova realitat i s'aferra al control de la xarxa i a la limitació del coneixement i de la potència que de la cooperació social s'en deriva, a través del tancament de portals web, controls sobre les connexions,...

Això que posa de relleu tan clarament la nova societat virtual, no és més que la formalització definitiva de plantejaments teòrics que des de fa dècades apunten la necessitat d'entendre la producció del coneixement des de posicions vinculada a narratives no dominants, basades en el famós rizoma. Maneres de concebre un camp cultural en el que, per una banda, s'han obert

una enorme quantitat de mitjans per a la producció, difusió però també per l'autoaprenentatge, i on s'han reformulat i difós per complet les disciplines artístiques, però que per altre banda s'ha vist immers en problemàtiques entorn als drets d'autor i en defensa de l'estatus "d'artista", però sense qüestionar un model de distribució altament desigual, i sense pensar en les solucions que s'acullin precisament a aquesta nova era.

És en aquest context, i des d'"Una escola tropical", que volem plantejar un espai d'aprenentatge entorn nous escenaris i nous reptes de la producció cultural i artística, que s'actualitzin a la nostra era i que alhora posin en qüestió models desiguals, amb l'objectiu d'avançar cap a l'experimentació de nous camins, noves intuïcions, que ens han de permetre el desenvolupament de polítiques culturals més properes a la producció autònoma i als interessos comuns, i no com a eines exclusivament en mans d'un mercat que precaritzava i alhora explota procés creatiu, sotmès i no reconegut. Per tant l'autonomia en la producció esdevé clau per a pensar les nostres pròpies pràctiques, des de nosaltres mateixes, des dels nostres desitjos, des de les nostres experiència individual i comuna, i pel foment d'una producció cultural de totes les persones i per a totes les persones.

Des de la calidesa del tròpic situem "Una escola tropical" com una deriva pels processos de producció innovadors i anòmals, per les expressions col·lectives i les noves formes creatives d'acció amb una clara intervenció social sobre el territori on es produeixen, i pels nous camps de investigació i d'autoaprenentatge en forma de preguntes sobre les pròpies pràctiques i sobre el context en que es desenvolupen.

És a partir d'aquest text, realitzat col·lectivament i entès com el primer espai d'aprenentatge (de discussió), des d'on us volem donar la benvinguda a aquesta atípica escola i us agraïm les ganes d'iniciar aquesta experiència amb nosaltres.

Realment no ens importa massa si "busqueu la fama" ni sabem quant "costa" i en tot cas suposem que aquí no "començareu a pagar-la... amb suor". No, en aquesta escola no farem de vosaltres artistes de renom, ni us prometem la glòria destinada a uns pocs al petit Olimp de l'art contemporani. Permeteu-nos que, humilment, us prometem que mirarem d'aprendre plegats mentre flirtegem en aquest ambigu territori entre la producció, la difusió i l'intercanvi de coneixements en aquest, ja indeterminat, món de la creació artística.

En primer lloc us convidem a entendre l'experiència com una espai de producció col·lectiva on posem en qüestió els rols que se suposen que juguem cada una de nosaltres. Qui aprèn de qui? Com i on es produeix el coneixement? Qui mana? Qui decideix? Qui dubta? Qui ensenya? Com s'ha de fer? Què s'ha de fer? etc. De la mateixa manera establirem una certa confusió en la identitat del propi lloc (o llocs) que ocuparà la proposta: Escola? Espai social? Espai d'exposició? Espai de documentació? etc.

Aquesta "escola tropical" a Terrassa es concretarà en tres workshops que es realitzaran en tres caps de setmana no consecutius a partir dels quals es definiran tres exposicions que tindran com a objectiu expandir l'experiència, els aprenentatges, a totes aquelles persones que visitin l'espai d'exposicions (el públic?). Els Workshops estan pensats per a establir sessions de treball, essencialment pràctiques, en les que s'abordin aspectes que posen en relació la creació artística amb plantejaments autònoms de producció. Això no vol dir que es definiran receptes, ni es repartiran manuals d'instruccions, ni res per l'estil. La metodologia que seguirem té més a veure amb l'elaboració d'un còctel: la sobtada combinació d'elements, amb més o menys afinat a priori, amb l'objectiu que sigui la pròpia mescla (de la combinació explosiva, a la mixtura suau) la que defineixi el resultat final, els aromes i els gustos que se'n derivin. Però a diferència de l'elaboració d'una beguda, on els resultats són relativament controlables i predictibles, l'experiència en la que estem a punt de participar ofereix un infinit nombre de variables que planteja l'oportunitat de produir quelcom genuí, irrepetible, però que a la vegada marca patrons que poden ser recollits, modificats, ampliat o adaptats en altres ocasions o contextos. Un projecte educatiu de codi obert.

Funcionament de les sessions

L'estructura de cada un dels tres episodis d'“Una escola tropical” es repetirà com un eix sobre el que intervenir a partir de les diverses propostes i persones que apareguin en cada un dels workshops. Es tracta d'allò que es repetirà en cada ocasió, de les constants que ens permetran establir una dinàmica més o menys accessible per a totes les persones que hi participem:

1. Fases:

1.1 **El workshop** es realitzarà al llarg d'un cap de setmana, ocupant tot el dissabte (horari de dinar inclòs) i el diumenge al matí. El workshop es dividirà en dues parts:

a. **El taller.** Activitat central del workshop conduït en cada ocasió per un col·lectiu que generarà una proposta de treball que ocuparà tot el dissabte al matí i el diumenge al matí.

b. **Sessions d'ampliació.** Intervenció de tres persones o col·lectius que a partir de les seves experiències i coneixements establiran petites dinàmiques teòrico-pràctiques que dialoguin amb la proposta del taller central. Aquestes sessions es realitzaran els dissabtes a la tarda.

1.2 **Seguiment i producció** de propostes per a l'exposició. A partir de la experiència del workshop s'obre un període de tres dies en els que es definirà el contingut definitiu de l'exposició a partir de propostes individuals i/o col·lectives. El seguiment i suport a la producció de les diferents propostes es realitzarà amb la col·laboració de Saladestar i Ateneu Candela.

1.3 **L'exposició.** A partir de dijous seguen al cap de setmana de workshop i durant dues setmanes, l'espai s'obrirà per tal que es pugui visitar per aquelles persones que ho desitgin. El contingut de les exposicions pretindrà fer compartible l'experiència del cap de setmana. Totes les persones que hauran participat en els workshops (participats, talleristes, organitzadores, etc.) constaran com autors de la exposició.

2. Espai:

EspaiDOS de la Sala Muncunill: És l'espai central on es desenvoluparà la proposta. Com dèiem abans la definició d'aquest espai sofrirà modificacions segons els usos i necessitats en cada una de les fases. Així doncs l'espai estarà proveït de diversos artefactes concebuts com a eines i plataformes per a la realització dels workshops i les exposicions que se'n derivin:

2.1 **Taula d'eines.** Una taula on s'hi situaran eines que a priori puguin ser útils. Entenem aquestes eines com a eines de contextualització tant al que es refereix al entorn físic (Terrassa) com als àmbits teòrics que es desenvoluparan a les sessions.

Es tracta bàsicament d'una taula de documentació que pot ser complimentada per cualsevol de les persones que participin en les sessions.

2.2. **Línia del temps.** Una gran pissarra, que ocuparà una de les parets de la sala, s'oferirà com un espai de registre temporal d'allò que esdevingui durant les sessions.

2.3. **Equips tecnològics.** L'espai estarà equipat amb diversos equips a la disposició del desenvolupament de les sessions i posteriorment de la instal·lació de les exposicions.

3. Conducció:

Persones vinculades als col·lectius de **Saladestar** i l'**Ateneu Candela** assistiran a les sessions i actuaran com a conductores de les sessions realitzant les presentacions de les diverses persones i col·lectius convidats, proposant espai de debat, acompanyant al grup en aquells aspectes que ho requereixin i realitzant un registre documental de l'experiència.

4. Extres:

Durant tot el procés hi haurà certs moments, que per una raó o una altra no es preveuen en els programes de formació a l'ús, als que volem donar una certa importància:

4.1 **Dinar del dissabte.** Els caps de setmana dels workshops proposem realitzar dinars col·lectius en que cada participant porti algun plat compartible. Transformar l'espai o buscar un nou espai per a aquest moment que planteja una altra dimensió en les relacions personals que permeten aprenentatges sovint tant o més importants que els que es produeixen durant el períodes destinats a al formació en si.

4.2 **Muntatge de l'exposició.** Els dijous següents als caps de setmana de workshop es realitzarà la sessió de muntatge de l'exposició que serà oberta a tots els participants i que finalitzarà amb una petita celebració que donarà pas a l'obertura de la sala als visitants.

4.3 **Altres.** Es planteja la possibilitat que algunes de les propostes desemboquin en propostes que transcendeixin els límits d'aquesta estructura, tant en temps com en espai o recursos disponibles. En aquest cas valorarem col·lectivament la oportunitat i possibilitat de desenvolupar-les ja sigui dins del marc d'"Una escola tropical" o no.

Sobre els col·lectius responsables del funcionament de l'escola.

L'**Ateneu Candela** és un centre social de la Metropolis Barcelona (Terrassa), un espai per a l'autoaprenentatge i l'autoorganització per reivindicar el dret a la ciutat, el dret a la mobilitat de totes les persones i l'accés a la plena ciutadania, el dret al coneixement i la cultura lliure, el dret a viure amb dignitat, i per pensar i construir nous escenaris on tot això sigui possible. Persones singulars es troben en aquest espai comú per trobar-se, creuar-se i repensar-se contínuament, a través de cadascun dels projectes que trobem en aquest espai; una llibreria de coneixement compartit, una radio per Internet, una oficina de drets socials, un laboratori musical de HipHop són alguns exemples de múltiples iniciatives que podeu trobar en aquest espai, una plaça pública a la ciutat, un espai d'autonomia. (www.communia.info)

Saladestar és una plataforma de desenvolupament de projectes de producció i recerca des de les arts visuals que funciona a partir d'una organització oberta de producció cultural que basa la seva força principal en el treball en xarxa, generant espais i dispositius relacionals amb la pretensió establir experiències de subversió i aprenentatge, entenent el territori de la producció cultural com un àmbit creatiu complex de revisió i transformació social. (www.saladestar.com)

Sobre els col·lectius responsables dels *workshops* centrals.

Adicciones Porquesí serà el col·lectiu que conduirà el primer workshop del cicle. La proposta es va gestar a Barcelona, on segueixen residint actualment. El seu treball es basa en la elaboració de petites publicacions que envien per correu postal al públic que ho sol·licita. El contingut de cada publicació s'elabora per una persona diferent, atenent als paràmetres d'extensió i format comuns a totes les publicacions. L'aposta per l'autodifusió seguint canals que no són propis de les pràctiques artístiques que s'infiltra en actes tant quotidians i funcionals com obrir les factures del gas. El retorn a mètodes d'edició manuals "rudimentaris" com tallar amb tisores, enganxar, escriure a mà etc, caracteritzen la proposta d'aquest col·lectiu al marge del circuit d'exhibició i difusió convencional. (www.adiccionesporquesi.net)

Enmedio conduirà el workshop proposat pel segon bloc. Enmedio és una associació cultural amb seu a Barcelona (Poble sec) que proposa una relectura de l'escenari on actua la comunicació actualment. A través d'accions, seminaris i cursos d'autoformació qüestionen la divisió entre el camp de la política, l'art, les noves tecnologies, allò individual i allò col·lectiu definint el moment actual com el de les "societats connectades". Revisant l'estatus d'artista visualitzant les estratègies de control privatització de coneixement que es genera des d'Internet, Enmedio es serveix de l'imaginari dels codis que generen els mass-media per proposar noves lectures i opcions per enfrontar-se i debilitar els discursos dominants així com tallers formatius que aposten per l'autonomia i la llibertat intel·lectual. (www.enmedio.info)

Èxit és el col·lectiu que conduirà l'últim workshop que proposa el cicle. Èxit és un centre social amb espai al raval de Barcelona que neix amb vocació de ser un espai on conflueixin totes aquelles iniciatives sorgides de la cooperació social que plantegen noves estratègies per afrontar el model de ciutat que planteja la ciutat de Barcelona. A més d'un espai de reunió i una sala d'exhibició i exposició de diferents propostes, Èxit aposta per l'autoaprenentatge a través de cicles de seminaris vinculats a la descentralització del coneixement de la universitat mitjançant una perspectiva teòrica i pràctica al voltant de les pràctiques sorgides del precariat. Èxit es presenta com un espai de transformació social on es facin possibles noves formes d'habitar la metròpolis. (www.exit-ralval.net)

